

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Institutione Sacerdotum, qui sub Episcopis
animarum curam gerunt, quo ad mores eorum & reliquam
vitam**

Soto, Pedro de

Louanij, 1562

Praeparatio lectoris Ad Sequentem librum, desumpta ex primo tractatu
eiusdem authoris, lectione tertia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30247

PRAEPARATIO

LECTORIS AD SE
 quentem librum, desums
 pta ex primo tractatu
 eiusdem authoris,
 lectione ter
 tia.

Via igitur quid
 circa ministeria
 sua scire tenean
 tur sacerdotes di
 ctū est, agē iā et
 de his quæ circa
 vitā & mores su
 os agnoscere debēt in genere nūc
 dicamus. Quanquā igitur de hac,
 quæ ad vitam sacerdotum perti
 net, scientia, multa meritò dici pos
 sunt, breuiter tamē ad tria omnia
 reducemus. Primum, quod in in
 gressu accessūque ad sacerdotale
 ordinem maximè obseruandum *Tria sūt*
 est, scilicet rectitudo intentionis, *sacerdos*
 & præsumptionis repressio. *tibus ne*
 cundum, quod in ipsa executione *cessaria.*

A. iiii. &

2. PRÆPARATIO LECTORIS.

& exercitio ordinum præcipue est cōsiderandū, mundicia cordis & ab omni, maximè mortali peccato, perpetua animæ præseruatio. Tertium denique, quod sequatur iam hæc omnia, & vltimò curretur, est infirmitatis proprię & imperfectiōnis vera cognitio.

Hæc tria tradit nobis sanctissimus ille pontifex Gregorius in libro suo Curæ pastoralis, quem omnibus de hac materia scriptis quos vidimus, meritò præponimus, & iudicamus primò omnium legendum esse diligenter à cunctis qui cupiūt institui rectè ad sacerdotalia officia. Ille igitur statim in principio quatuor consideranda proponit, quæ quatuor partibus illius libri pertractat: in quibus, quāuis præcipue de Episcopis loquatur, tamen cæteros etiā instruit. Ex illis igitur vnū ad eam pertinet scientiam, de qua superiori lectione diximus: reliqua tria ad eam de qua nunc agimus morum scientiam. Sed
ipsum

AD SEQUENTEM LIB. 9.

ipsum iam adiciamus. Ad culmē,
 inquit, regiminis considerandū
 est qualiter quis veniat. En pri-
 mū, de accessu scilicet & ingres-
 su. Sequitur: Et rectē veniens
 qualiter viuat: hoc est secundum,
 de mundicia scilicet vitæ in sa-
 crorum ordinum exercitatione.
 Addit: Et bene viuens qualiter
 doceat: hoc ad scientiam, de qua
 dictū est, pertinet. Sequitur quar-
 tum. Et rectē docens infirmita-
 tem suam, quanta consideratiōe
 cognoscat: de quibus certē suffi-
 ceret si rectē expenderetur supra
 dicti libri lectio. Verū vt imbe-
 cillioribus consulamus, illum se-
 quentes, conabimur quædam fu-
 sius & hic, & in singulorum tra-
 ctatione explicare. In accessu igitur
 ad sacerdotium meritō recti-
 tudo intentionis primō seruanda
 est: nam hæc in omnibus bonis
 operibus necessaria est, sine
 qua nullū est bonū opus. Rectæ
 verō intentioni tria opponun-
 tur: intētio videlicet mala, præpo-

*Volenti
 initiari
 sacris re-
 ctæ intē-
 tio est ne-
 cessaria.*

Triplex intentio non res et a volē tis sacris initiari. stera siue inordinata, subdola & fallax: quæ b. Gregorius eo loco ostendit, de quibus breuiter sequētia notentur.

Mat. 6. Primum: Intentio mala, cum scilicet intentione mali alicuius cōsequendi ad sacerdotium acceditur, non solum ipsam sacerdotij susceptionem malam reddit & sacrilegam, sed proculdubio omnia sequentia opera maculat, quousque tandē illa purgetur, & in meli' cōmutetur. De hac exponit Augustinus illud Euangelij: Si oculus tuus fuerit nequā, totū corpus tuum tenebrosum erit. Merito enī intentio oculus dicitur, quod illa cætera omnia dirigat, in ipsū scopum & finem operis considerans & intuens.

Secundū: Intentio præpostera in sacerdotij susceptione, & maximè in animarum cura subeunda, cum scilicet propter honorem gradus, vel temporalium aut abundantiam aut sufficientiam sacerdotium suscipitur. Est autem hoc
mor

mortale & graue peccatum, aut
 certè illi proximum, & in aper-
 tum periculum & discrimen salu-
 tis trahens hominem. Hoc beat⁹
 Gregori⁹ 1. cap. illius libri satis o-
 stendit, & specialius probat beat.
 Thomas in quæstio. 185. art. 1. se-
 cunda secundæ, de Episcopatu
 quidem loquens, sed est eadem ra-
 tio in ceteris: ad quod sufficere de-
 bent Euangelij illa loca, in quib⁹
 appetitus iste reprehenditur: *Mat. 23.*
 mant primos accubitus in coenis,
 & primas cathedras in Synago-
 gis. Est etiam ad hoc apertissima
 ratio, Nam finis proculdubio præ-
 ponitur medijs, & præ illis ama-
 tur, nec plus quæritur in medijs
 quàm quod fini sufficiat. Qui igi-
 tur sacerdos fit ob honorem, aut
 diuitias, primò magis illas amat
 quàm spiritualia, quæ summa per-
 uersitas est, & proculdubio mor-
 talis: & necesse est, vt honore vel
 diuitijs acquisitis, contemnat
 alia. Non hic damnamus morta-
 lis peccati omnes motus humanę
infr

21. PRÆPARATIO LECTORIS.

infirmi-
tatis. In his enim, modo
deliberatio volūtatī nō adiun-
gatur, magis sunt necessitatis cu-
iusdā humanæ lapsus, sine quib⁹
vix viuitur etiā a sanctis, quā
grauia peccata. Cæterū si quis
dixerit fieri posse, vt ita aliquis
volūtate certa & deliberata pro-
pter diuitias aut honorem sacer-
dos fiat, proponens tamen imple-
re quæ necessaria sunt sacerdo-
tis ordinis, atq; ideo fortassis hic
non mortaliter peccabit, nec illa
finis essent dicenda sacerdotij, sed
magis mouentia atque excitans
tia animum, non contradicimus,
nec anxie volumus peccati mor-
talis damnare semper, aut iudi-
care intentionis humanæ occul-
tum maximè proximorum, cū
nec Paulus propriæ conscientiæ
secreta iudicet. Satis sit vt hoc in-
telligamus fugiendū, & quanto
quis longius ab hoc appetitu fue-
rit, tanto purius se putet accede-
re: & quanto propius huic adhe-
serit, tantū intelligat se & à digni-

ta

tate sacerdotij alienum, & in eo gradu versari cum discrimine salutis, q̄ cū sanctus sit, nō nisi sanctē suscipiendus est.

Tertium. Subdola & fallax intentio, de qua Gregor. 9. capite, primi illi⁹ libri inquit, quod mēs quādoque sibi ipsi mētitur, & de bono opere fingit se amare quod non amat, non minus peccatum est, quā ipsa mala, aut præposterā intētio, sed grauius & periculosius propter fallaciam & dolum, quo Deus maximē offenditur, & si non irridetur, vt Paulus inquit, & homo sibi se maximē abscondit, cū speciem præterit sanctitatis. Est itaq; hoc fugiendū nouissimorū temporum malū, vt Paulus admonet: Instabūt tempora periculosa: erunt homines amantes seipso, cupidi, elati, & post cætera inquit: Speciem quidem sanctitatis habētes, virtutem autem eius abnegantes. Quod valde pertimescēdum est, & curandū, ne intentio sit dupla

2. Tim. 3.

&

& fallax, sed simplex. Hoc est
 Luc. xi. enim illud Euāgelij: Si oculus tu^s
 fuerit simplex & c. Vnum aspi-
 ciamus, in illud tendamus, Deum
 scilicet: reliqua adijcientur, inquit
 Christus in euāgelio. Id non per
 functionē fiat & in speciem tantū,
 sed discutiamus intentionem no-
 stram, ne nobis conueniat illud
 Mat. 6. Euāgelij: Si lumē quod in te est
 tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quātē
 erunt? Lumen intentio esse debe-
 ret: si illa est obscura, omnia erūt
 tenebræ. Non desunt signa vnde
 intentio agnosci possit, cū se co-
 natur abscondere, de quibus aliās.
 Nunc satis sit illud Fulgentij in
 Homilia de Confessoribus san-
 ctē & eleganter dictum: Vis nos-
 se vbi est thesaurus tuus? attēde
 quid ames: vis nosse quid amas?
 attēde quid cogites: hoc est enim:
 vbi est thesaurus tuus, ibi est &
 cor tuum. Hæc de intentione.
 Iam de præsumptione fugienda
 dicendum, de qua hæc certa sta-
 tuatur propositio.

Sas

AD SEQUENTEM LIB. 150

Sacerdotium cum animarum
cura non sine præsumptione gra
ui & periculosa appeti potest.
Hanc & Gregorius eo libro, &
b. Thomas supradicto art. pro
bant; & plena est scriptura sacra,
& sanctorum doctrina reprehen
sionis huius: & apertissima ratio
ostendit. Id enim quod sine ma
gno adiutorio diuinæ gratiæ, et
sine magno munere sanctitatis,
et charitatis fieri rectè nō potest,
à nullo est aggrediendū, nisi cui
imponitur: talis verò est cura ani
marum. Est itaque in his quæ im
posita suscipienda sunt propter
charitatem & obedientiam, non
verò ambienda. Quod illud Pau
li apertissimè testatur: Nemo si
bi assumat honorē, sed qui voca
tur à Deo tanquam Aaron: sic &
Christus non semetipsum clarifi
cavit vt pontifex fieret. Quē non
hoc verbū & exēplū Christi de
terreat? Inueniri fortè poterunt
casus, vbi vel propter necessitatē
vel charitatem hoc appeteretur,
sed

*Præsum
ptuosum
& peri
culosum
adpetere curā
animarum.*

Ad He. 5

61. PRÆPARATIO LECTORIS

sed nos certè id rarò putamus fieri posse iuxta patrum doctrinã. Est itaque hic appetit' regulariter mortale peccatum: appetitus inquam firmus, deliberatus, & certus, quo hæc quærentur, peccantur, & exiguntur. Cùm verò hæc desideria insurgentia cõprimuntur, aut certè superioris regulæ subijciuntur, nihilq; agitur vt ille trahatur, vel vt aliter quã iustè operetur, infirmitates sunt humanæ, fugiendæ tamen. Hæc itaq; pertinent ad ingressũ sacerdotij. iam de his quæ ad exercitationem spectant.

*Quanta
mudicia
& puritas
vitæ
necessaria
in
executione
Sacerdotij.*

Diximus magnam mundiciã & puritatem vitæ necessariam in executione Sacerdotij: id iam explicandum. Sanctitas ministeriorum & actuum sacerdotaliũ requirit proculdubiò sanctitatem in ministro. Sunt enim illa talia, vt nec pollui possint nec violari: sed qui immundus illa exercet, quantum in ipso est contaminat. Quare inquit Diony. i.

Cap.

Cap. Ecclesi. Hiera. immundis
 nec tangere symbola fas esse: vo-
 cat verò symbola sacramenta.
 Imò & Deum ipsum irridere &
 contemnere dicit in epistola ad *Mal. 2.*
 Demophilum, qui talia agit. Ma-
 ledicam, inquit Dominus per
 Prophetam, benedictionibus ve-
 stris, Orationes enim, & reliqua
 immundorum Sacerdotum ope-
 ra, quantum ex illis est, magis
 iram prouocant, vt Gregorius
 etiam dicit. Vbi considerandum
 posteriores doctores, qui specia-
 lia magis tractant de hac re, di-
 uersimodè locutos esse. Sunt qui
 putent eum qui in peccato exer-
 cet actus quoscunque ministerij
 Ecclesiastici, videlicet ordinis,
 etiam cuiuscunque minoris or-
 dinis, aut certè iurisdictionis, mor- *dist. 5. q.*
 taliter peccare: quod b. Tho. in 4 *2. 42. 1. et*
 dicit, & alijs etiam locis: quod *dist. 24.*
 certè satis rationi videtur con- *q. 1. 47. 30*
 sonum: exhibet enim se Christi
 & Ecclesiæ ministrum qui actus
 illos exercet: vnde se illi nō cō-
 for

formans quantum in se est pro
 culdubio eis infert contumeliam
 & aufert etiam quantum in ipso
 est, non modicum fructum ani-
 mabus ipsiis quem ex eius deuo-
 tione consequi possent. Iuxta
 quam sententiam, qui in peccas-
 to mortali est, & persoluit diuis-
 num officium, aut Sacramentum
 quodcunque confert, immo dū
 taxat contingit, & denique cuius-
 cunque ordinis actum, vt mini-
 ster, exercet, peccat mortaliter:
 sicut etiā prælatus aut corrigens
 aut puniens subditum. Alij vero,
 quibus nimis videtur hoc durū,
 tunc duntaxat putant mortalis-
 ter peccari à ministro, cū Sac-
 ramenta dispensat, aut propri-
 um aliquem actum sacro depu-
 ratum Ordini exercet vt mini-
 ster. Et hoc b. Thomas apertè af-
 ferit, iam doctior effectus, in ter-
 tia parte summæ. Itaq; multi se-
 cundum modum excipiendi sūt
 actus, in quibus non peccatur ab
 immundo. Secundum tamen
 omnes

omnes (quod certissimum esse debet) in omni administratione Sacramenti siue contactu, qui proprius est ministris, peccat mortaliter immundus. Vnde & prædicans, & baptisans cum solemnitate, vel tantum gestans venerabile sacramentum, grauissimo sacrilegio peccat, non verò Baptisans in necessitate vt priuatus: de quo latius aliàs dicendum, sed nunc proposito hoc satis sit. Iam ex hoc ita colligamus. Si hæc in peccato exercere peccatum est, ad quæ tamen exercenda semper paratus debet esse sacerdos, maximè curatus, & frequentissimè occurrunt casus in quibus facienda sunt, grauissimum est periculum existentium in peccato. Itaque dicamus hîc, quod Sixticius Papa & Innocentius eodem ore dicunt: Si sacerdotes veteris legis, cum illa ministeria exercebant, & à consortio vxorum, & ab omni cura rei familiaris sequestrati in templo permanebant: quid

Epist. 1.
c. 71. l. 2
c. 9. c. 3
cap. 10.

20. PRÆPARATIO LECTORIS.

1. Cor. 7. quid Sacerdotes nouę legis actus
 ri sunt, qui sua ministeria nunquam non exercent? Si Paulus
 ijs qui iuncti sunt matrimonio indicit ad tempus continentiam,
 vt orationi vacent: quales illi esse debent, quibus pro tota Ecclesia
 semper orandum est? Lutherani detestantur hos duos pontifices sanctissimos,
 quos dicunt hac ratione legem cælibatus indixisse: sed mentiuntur planè. Exstant
 ante ipsos apertissima testimonia Conciliorum & doctorum, ab ipsis etiam Apostolis,
 de hac lege cælibatus indicta: de qua re, quia postea dicturi sumus,
 nunc hoc assumamus, proposito nostro conueniens: quàm debeant
 à peccatis mortalibus immunes esse Sacerdotes, quos etiam ab
 aliò qui licitis sancti illi Põtifices, imò tam aperta ratio docet me
 rito abstinere. Huc pertinent cuncta illa, quæ in sacris Concilijs
 & Canonibus Sacerdotibus vel interdiciuntur, vel præcipiuntur

biop

tur

tur ad splēdorē sui ordinis dignē
seruandum: quæ etiā tenentur &
scire & seruare, vt in speciali po-
stea dicendum est.

Iam ad quartum, quod vltimò
diximus requiri quasi post ome-
nia Sacerdotij officia, propriæ
scilicet infirmitatis diligens cir-
cumspectio & certa cognitio. De
hoc itaque vnum duntaxat ad-
notemus: quòd cognitio imper-
fectionis & infirmitatis proprię,
etsi omnibus Christianis summē
necessaria sit, sacerdotibus tamē
præ cæteris omnibus eò magis,
quò maiora exercent in ecclesia.
Hoc beatus Gregorius in 4. par-
te sui pastoralis, his maximē qui
docent obseruandum admonet:
ne dum alijs, inquit, profunt, in-
de sibi noceant dum superbiunt.
Nobis verò circa hæc, quò attē-
tius considerentur, quandoquā
dem sunt omnibus valde necessa-
ria, non nihil immorari libet.
Quòd igitur oī Christiano sum-
mē sit necessaria propriæ infirmi-
tatis

*Quā nes-
cessaria
sit sacer-
doti pro-
priae in-
firmita-
tis & in-
perfe-
ctionis
cognitio*

tatis

tatis cognitio, hinc patet: quoniam, quum reuerà in multis offendamus omnes, & omnes iustitiæ nostræ vt pannus menstruatæ sint, non aliud nobis est refugium, quàm in nostri humili cognitione. Quod Christus Dominus docet: Non est, inquiens, op^o medico valentibus, sed malè habentibus. Qui ergo suam non agnoscit infirmitatem, huic Christus non est medicus. Bene itaq; admonent, qui nullam, quatumuis magnam virtutem dicunt sine vera cognitione imperfecti sui alicuius esse momenti apud Deum. Iam tantò hoc sacerdotibus magis conuenit, quàm propinquiores sunt Deo: Sanctificabor, inquit ipse, in his qui appropinquant mihi. Cæterum nulla, vt dictum est, sanctificatio præter hanc sui humilẽ cognitionem vera est. Meritò itaque Paulus inquit de sacerdote: Quoniam & ipse circumdatus infirmitate: propterea debet sicut pro populo

*Math. 9.**Leu. 10.**Hebr. 5.*

A
lo,
pecc
tem
obli
int
ficia
rati
quo
vide
qua
sepu
mo
repu
repr
lem
nob
ta, q
finu
dam
to c
dixi
doc
quo
his
talia
da p
Sac

lo, ita & pro seipso offerre pro peccatis. Nihil magis in securitatem noxiam, & in timoris Dei obliuionē, hominē ducit, quā inter quotidiana sanctitatis officia infirmitatis suæ inconsideratio, propter quam assidue & quotidie celebrantes & orantes videmus, sicuti in psalmo est, Tāquam vulneratos dormientes in sepulchris, quorum non est memor amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt, traditos videlicet in reprobum sensum, & miserabilem tepiditatem. Hæc igitur sint nobis in hoc principio proposita, quasi totius operis quædam insinuatio, & veluti lineamēta quædam quæ sequamur. Hoc enim toto opere agendum est, vt quæ diximus scienda esse sacerdotibus doceamus: idque eo ipso ordine quo proposita sunt, iuxta quæ in his quæ ad ministeria sacerdotalia pertinent (quæ primò docenda proposuimus) primum locū Sacramenta tenent, & meritò quidē

42. PRÆPARATIO LECTORIS

quidem nam circa hæc præcipue
est tota sacerdotalis functio, imò
& actiones ecclesiasticæ magna
ex parte circa ea versantur. De
his igitur iam agamus.

*Posse hunc libellum D. Petri de Soto
absque periculo imprimi, & legi cū
fructu, iudicavi Petrus Curtius, pa-
stor Ecclesie sancti Petri Louaniens-
is, die tertia Decembris.*

Anno. 1561.

Petrus Curtius

D
tio
D
discr
vu
L
bus,

